

Gemeenschappelijke Regeling GGD Amsterdam-Amstelland

Veilig Thuis
Centrum Seksueel Geweld
Regioaanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Concept Jaarplan 2019

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding en leeswijzer	4
2. Landelijke ontwikkelingen	6
3. Regioaanpak Huiselijk geweld en kindermishandeling 'Op weg naar duurzame veiligheid' 2015-2020	7
3.1 Preventie en deskundigheidsbevordering	7
3.2 Samenwerking tussen organisaties.....	8
3.2.1 Versterken samenwerking veiligheids- en zorgpartijen	8
3.2.2 Versterken samenwerking volwassen GGZ en partijen binnen het jeugdstelsel.....	10
3.2.3 Versterken samenwerking binnen aanpak ouderenmishandeling.....	13
3.3 Specifieke doelgroepen	14
3.4 MDA ++.....	14
3.5 THV	16
3.6 Monitoring en datagestuurd werken.....	17
4. Speerpunten Veilig Thuis	19
4.1 Veranderende opdracht.....	19
4.2 Veranderende werkwijze	20
4.3 Speerpunten 2019.....	21
5. Speerpunten Centrum Seksueel Geweld.....	23
6. Regioprogramma huiselijk geweld en kindermishandeling 2020-2025	25
7. Organisatie en financiering	27
7.1 Organisatie	27
7.2 Financiering	28

Voorwoord

Voor u ligt het tweede jaarplan van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Amsterdam-Amstelland. Het jaar 2019 belooft om verschillende redenen een bijzonder jaar te worden. Ik noem er drie.

Het regionaal beleidskader huiselijk geweld en kindermishandeling “Op weg naar duurzame veiligheid” loopt eind 2019 af. Dit betekent dat we in 2019 een nieuw regioprogramma gaan ontwikkelen voor de periode 2020-2025. Dit doen we natuurlijk samen met alle betrokken partners en tegen de achtergrond van een landschap van vele nationale programma’s en verdragen op het terrein van huiselijk geweld en kindermishandeling, waaronder het landelijk programma ‘Geweld hoort nergens thuis’. Samen gaan we in gesprek over de vraag: hoe willen we de komende jaren uitvoering geven aan de preventie en aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in onze regio?

Hierbij is het belangrijk dat er gezocht wordt naar gezamenlijkheid, waarbij het niet alleen gaat om het formuleren van een gemeenschappelijke visie en ambities. Het is net zo belangrijk dat helder wordt wat iedereen – vanuit individueel commitment - kan bijdragen aan het gemeenschappelijk doel; hoe de betrokken partijen en domeinen verbonden kunnen worden voor een effectieve samenwerking en hoe we een gezamenlijke vertaling maken in concrete acties en projecten. Ik kijk uit naar deze gesprekken!

Daarnaast is op 1 januari 2019 de Wet verbeterde Meldcode in werking getreden. Hierdoor zijn beroepskrachten nu verplicht af te wegen of het noodzakelijk is een melding te doen bij Veilig Thuis. Melden is vanaf nu altijd noodzakelijk bij (een vermoeden van) acuut of structureel huiselijk geweld en kindermishandeling. Zo komen problemen eerder en beter in beeld, wordt het mogelijk om slachtoffers sneller te helpen, en kan Veilig Thuis de veiligheid langduriger monitoren. Belangrijk is dat we nauwgezet gaan monitoren wat de gevolgen hiervan zijn voor het gehele stelsel, van sociaal wijkteam tot gespecialiseerde zorg, zodat aanpassingen of extra ondersteuning door gemeenten tijdig mogelijk worden.

Tot slot: na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 zijn het algemeen en dagelijks bestuur van samenstelling veranderd. Als nieuwe voorzitter van het algemeen en dagelijks bestuur wil ik het vorige algemeen en dagelijks bestuur danken voor hun inzet.

Ik heb er alle vertrouwen in dat we in deze nieuwe samenstelling met evenveel passie en enthousiasme zullen blijven samenwerken om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen en de schade ervan zoveel mogelijk te beperken.

Simone Kukenheim

Voorzitter algemeen bestuur gemeenschappelijke regeling GGD Amsterdam-Amstelland

1. Inleiding en leeswijzer

Inleiding

De Gemeenschappelijke Regeling is in 2017 opgericht door de gemeenten Amsterdam, Amstelveen, Aalsmeer, Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel voor het vormgeven en uitvoeren van de taken van Veilig Thuis en het Centrum Seksueel Geweld in de regio Amsterdam-Amstelland. Zowel Veilig Thuis als het Centrum Seksueel Geweld benoemen hun speerpunten voor 2019 in dit jaarplan.

Daarnaast hebben de genoemde gemeenten met elkaar afgesproken dat het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijk Regeling het bestuurlijk platform is voor het monitoren van deze afspraken uit het regionaal beleidskader huiselijk geweld en kindermishandeling 2015-2019: "Op weg naar duurzame veiligheid". Dit beleidskader is sinds 2015 het centrale vertrekpunt voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio Amsterdam-Amstelland.

De ambities die in dit beleidskader zijn genoemd, zijn:

1. Substantiële afname van duur, ernst en de kans op herhaling van huiselijk geweld en kindermishandeling in afzonderlijke gezinnen/families.
2. Meer kinderen kunnen geweldloos opgroeien.

Sinds 2015 zijn elk jaar stappen gezet om het behalen van deze ambities dichterbij te brengen. In dit plan kijken we terug op 2018 en kijken we vooruit naar 2019, het laatste jaar van deze Regioaanpak.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een korte schets van de landelijke ontwikkelingen die in 2019 invloed hebben op de regionale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de onderwerpen waarop we in 2019 in het kader van de Regioaanpak huiselijk geweld en kindermishandeling op in willen zetten. Hoofdstuk 4 gaat in op de speerpunten van Veilig Thuis en hoofdstuk 5 op de speerpunten van het Centrum Seksueel Geweld in 2019. In hoofdstuk 6 wordt vervolgens ingegaan op het Regioprogramma huiselijk geweld en kindermishandeling 2020-2025 dat in 2019 zal worden ontwikkeld. En tot slot is in hoofdstuk 7 een overzicht van de organisatie en financiën opgenomen.

CONCEPT

2. Landelijke ontwikkelingen

Landelijk gezien is er sprake van hernieuwde aandacht voor de preventie en aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Er zijn op dit moment veel landelijke actieprogramma's die van belang zijn voor de regionale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. De drie belangrijkste actieprogramma's zijn: Geweld hoort nergens thuis, Zorg voor de Jeugd (lijn 5) en Veiligheid voorop! Andere actieprogramma's, zoals Verbeteren waarheidsvinding en Scheiden zonder schade, zijn kleiner en gericht op deelaspecten van de problematiek en aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Naast deze landelijke actieprogramma's zijn ook het Kinderrechtenverdrag, en het Verdrag van Istanbul (Raad van Europa) van belang, dat door de Nederlandse regering in 2016 is geratificeerd.

Dit wordt verder toegelicht in hoofdstuk 6 over het nieuw op te stellen Regioprogramma huiselijk geweld en kindermishandeling 2020-2025.

3. Regioaanpak Huiselijk geweld en kindermishandeling 'Op weg naar duurzame veiligheid' 2015-2020

3.1 Preventie en deskundigheidsbevordering

In de regio Amsterdam is in 2018 op het gebied van preventie veel georganiseerd. Een belangrijk voorbeeld zijn de netwerkbijeenkomsten die bijdragen aan deskundigheidsbevordering, bewustzijnsvergroting en het bespreekbaar maken van huiselijk geweld en kindermishandeling. Dankzij deze bijeenkomsten ontstaat er steeds meer een netwerk van preventiemedewerkers in de stadsdelen, aandachtsfunctionarissen, netwerkfunctionarissen, preventiemedewerkers Veilig thuis, preventie Blijf Groep, veiligheidspartners, scholen, Ouder- en Kindteams (OKT), SamenDoen, Wijkzorgaanbieders, GGD (Jeugdgezondheidszorg) en informele partijen. In de gemeente Amsterdam spelen ook de preventiemedewerkers in de stadsdelen een belangrijke rol in deze netwerkversterking. Het merendeel van de bijeenkomsten ging in 2018 over de aangescherpte meldcode.

Om te zorgen dat professionals vroegtijdig huiselijk geweld en kindermishandeling kunnen signaleren, zal er in 2019 – in lijn met voorgaande jaren – ingezet worden op deskundigheidsbevordering. Dit richt zich enerzijds op het kunnen herkennen van specifieke geweldsvormen zoals partnergeweld, eengerelateerd geweld, ouderenmishandeling, meisjesbesnijdenis en complexe scheidingen. Anderzijds richt het bevorderen van deskundigheid zich op het verminderen van handelingsverlegenheid bij de professional.

De preventieactiviteiten in 2019 zullen focussen op het bereiken van nieuwkomers (statushouders), jongeren en ouderen. Bij deze groepen is sprake van een verhoogde risicofactor of factoren op huiselijk geweld en kindermishandeling. Gedacht kan worden aan het geven van gesprekshandvatten aan professionals in het sociaal domein breed die werken met cliënten waarbij sprake is van een verhoogde risicofactor op huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast is voor Veilig Thuis en Blijf Groep in de regio Amsterdam-Amstelland een belangrijke rol weggelegd in het bespreekbaar maken van

geweld bij deze doelgroepen. Ook zal in 2019 extra aandacht gegeven worden aan het versterken van het informele netwerk (vrijwilligersorganisaties). Er zal geïnvesteerd worden in de samenwerking tussen de informele en formele partners in de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling, met als doel samen op te trekken in het bereiken van slachtoffers en het bieden van passende (na)zorg.

Ten aanzien van oudermishandeling wordt nog opgemerkt dat midden 2019 een landelijke publiekscampagne, gericht op ouderen, van start zal gaan. In de regio Amsterdam-Amstelland worden activiteiten in de wijk geïnitieerd, gefaciliteerd en georganiseerd met als doel dat ouderen geweld en misbruik bespreekbaar durven maken, beter de weg kunnen vinden in hun directe omgeving, en weten bij welke organisaties ze terecht kunnen voor advies en hulp. Het blijkt dat niet in alle ouderen(zorg) organisaties (voldoende) aandachtsfunctionarissen aangesteld zijn en/of in de gelegenheid zijn om hun rol adequaat te vervullen. Dit wordt op wijk/netwerk-niveau in beeld gebracht en organisaties en aandachtsfunctionarissen worden gestimuleerd om samen te werken in casuïstiek en gezamenlijk activiteiten te ontplooiën voor de deskundigheidsbevordering van professionals en vrijwilligers.

Tot slot wordt samen met mantelzorgorganisaties de aanpak voor ontspoorde mantelzorg geactualiseerd en geïntensiveerd met als doel om te voorkomen dat mantelzorg ontspoort en situaties van ouderenmishandeling/verwaarlozing zo snel mogelijk te stoppen.

3.2 Samenwerking tussen organisaties

Voor een succesvolle aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is het essentieel dat betrokken partners goed samenwerken. In 2019 ligt de focus op het versterken van de samenwerking tussen de veiligheids- en zorgpartijen en het versterken van de samenwerking tussen de volwassen GGZ en uitvoerders binnen het jeugdstelsel.

3.2.1 Versterken samenwerking veiligheids- en zorgpartijen

De noodzaak van een intensieve verbinding van veiligheid en zorg op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling is evident, zowel op het gebied van de problematiek zelf als bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Plegers en slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling leven vaak samen in een gezin

of huishouden. Individuele problemen en achterstanden, gecombineerd met patronen van macht/afhankelijkheid en loyaliteit kunnen bijdragen aan situaties waarin mensen (blijven) vastzitten. Hierdoor is de inzet van zowel veiligheidspartners als zorg (hulp, begeleiding, bescherming) van groot belang. De gevolgen van huiselijk geweld en kindermishandeling voor slachtoffer en pleger strekken zich bovendien uit tot diverse veiligheidsdossiers, zoals het ontwikkelen van een criminele carrière en betrokkenheid bij mensenhandel als pleger of slachtoffer.

Bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is een goede afstemming van processen, doelen en werkwijzen vanuit zowel het zorg- als het veiligheidsdomein om diverse redenen nodig:

- Zorg- en veiligheidspartners kunnen beide gebruik maken van dwang.
- Zorg- en veiligheidspartners richten zich altijd op gedragsverandering, in combinatie met steun: bij de pleger(s), slachtoffer(s) en/of in het systeem.
- Voor een passend aanbod met als doel duurzame veiligheid voor alle betrokkenen moet systemisch worden gedacht en integraal (samen)gewerkt.

Bestuurlijke verbinding

Een bestuurlijke verbinding van de domeinen veiligheid en zorg is aanwezig: In het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling heeft - naast de wethouders jeugd/sociaal - ook de burgemeester van Ouder-Amstel zitting om de verbinding met veiligheid te garanderen. Wethouder Kukenheim uit Amsterdam en de burgemeester van Ouder-Amstel zijn tevens lid van de Stuurgroep Veiligheid en Zorg, waarin naast de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling ook de aanpak van diverse andere vormen van maatschappelijke onveiligheid wordt aangestuurd. In Amsterdam is daarnaast sprake van een gezamenlijke staf van burgemeester en wethouder, waarin de aanpak en samenwerking wordt verbeterd bij problematiek waarbij veiligheid en zorg samenkomen. De aanpak van HGKM is ook een van deze dossiers.

Naast deze bestuurlijke verbinding zal in 2019 worden gestart met een inhoudelijke verbinding tussen het algemeen en dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling en de Stuurgroep Veiligheid en Zorg. Zij zullen bij de ontwikkeling en aansturing van de Regioaanpak gaan samenwerken. Daarbij is de algemene aansturing van de preventie en aanpak van HGKM belegd bij de bestuurders van de Gemeenschappelijke Regeling, en de Stuurgroep Veiligheid en Zorg zal daarbij ondersteunend projecten / acties gaan aansturen waarbij veiligheid en zorg samenkomen (zoals MDA++, of het Tijdelijk Huisverbod). Daarmee is ook geborgd, dat acties vanuit het Regionaal Veiligheidsplan (waarin de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling als high

impact crime is opgenomen), en acties op de agenda van de landelijke stuurgroep veiligheid en zorg (Veiligheid Voorop!), onderdeel worden van het Regioprogramma.

Verbinding in de uitvoering

In de praktijk is de verbinding van veiligheids- en zorgpartners al nadrukkelijk aanwezig. Zo bestaat bijvoorbeeld in het Centrum Seksueel Geweld Amsterdam-Amstelland al een nauwe samenwerking tussen veiligheid en zorg met als doel de hulpverlening aan slachtoffers van seksueel geweld te optimaliseren. Maar er zijn nog diverse verbeteringen in de praktijk mogelijk. In 2019 krijgen onder meer de volgende thema's aandacht:

- Verbinding dienstverlening en mogelijkheden Actiecentrum Zorg en Veiligheid met de Amstelland gemeenten.
- Middels het opzetten van werkateliers/leerkringen wordt de ontwikkeling van integraal en systemisch werken bij huiselijk geweld en kindermishandeling door veiligheids- en zorgpartners versneld. Op basis daarvan wordt een methodiek en leertraject ontwikkeld, 'integraal, systemisch en persoonsgericht werken aan huiselijk geweld en kindermishandeling.
- De mogelijkheden om ambtshalve aangifte te doen bij HGKM zullen worden gestimuleerd, evenals het verzoeken van een Tijdelijk Huisverbod in situaties zonder acute crisis.

3.2.2 Versterken samenwerking volwassen GGZ en partijen binnen het jeugdstelsel

Meerjarenplan risicovol ouderschap

In 2019 wordt het meerjarenplan risicovol ouderschap dat is opgesteld door partijen uit het jeugdstelsel en de volwassen GGZ gecontinueerd. Alle teams bij de volwassen GGZ wisselen met lokale teams, GI en Veilig Thuis informatie uit, bespreken casuïstiek en maken afspraken over samenwerking. Vanwege het verhoogde risico op huiselijk geweld en kindermishandeling is meer inzet nodig voor het tijdig signaleren van (potentiële) slachtoffers en de samenwerking bij vermoedens van onveiligheid. In elk gezin waar zowel jeugdzorg als volwassen zorg betrokken zijn, moet systeemgericht gewerkt worden aan veiligheid vanuit het principe 'één gezin, één plan, één regisseur'. Ouders die bij de GGZ behandeld worden, kunnen worden ondersteund door jeugdzorg partijen of Veilig Thuis kan worden geschakeld voor advies of het doen van een melding.

Pilot innovatieve psychiatrie

In het kader van het programma 'Zorg voor de Jeugd' heeft de regio Amsterdam-Amstelland een regionaal transformatieplan opgesteld. Onderdeel van dit plan is de verdere inrol van de succesvolle pilot innovatieve psychiatrie.

De pilot innovatieve psychiatrie loopt in Amsterdam en Aalsmeer. In de pilot werken JBRA, GGD en Arkin en InGeest samen. Met de pilot wordt beoogd effectieve en integrale hulp aan gezinnen te bieden zodat de veiligheid in het gezin en voor het kind duurzaam wordt geborgd en de (veer) kracht van ouders vergoot. Tevens wordt beoogd de intergenerationele overdracht te doorbreken en escalaties binnen het gezin te voorkomen. Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundigen (SPV) lopen mee met JBRA en daardoor voelen ouders zich gesteund en velen van hen kunnen worden toegeleid naar de vGGZ.

Een belangrijk resultaat van de werkwijze innovatieve psychiatrie is dat het is gelukt om 70% van de gezinnen, waar sprake is van sterke vermoedens van psychiatrie bij één of meerdere opvoeders, door te verwijzen naar de V-GGZ. De overige 12% was al passend in zorg en 22% werd niet doorverwezen, bijvoorbeeld doordat de volwassene niet inging op het zorgaanbod. Van de verwezen gezinnen kwam 70% van de opvoeders ook aan en vond minimaal een intakegesprek plaats. Daarnaast voelden ouders zich gehoord en gesteund door de SPV. Tevens leverde de toevoeging van een SPV aan (3 van de in totaal 33) basisteams van Jeugdbescherming meer inzicht op in de onderliggende problematiek van de gezinnen. Gezinsmanagers zijn in staat om ouderproblematiek beter te duiden en meer realistischere veiligheidsafspraken te maken. Deze pilot stelde ook de SPV in staat om kennis te ontwikkelen van het specialistische jeugdveld. Door het gezamenlijk optreden ontwikkelden de SPV en de gezinsmanagers een (nog) bredere blik, waarin de veiligheid van het kind en de effecten van ouderproblematiek op het functioneren van het kind bij elkaar kwamen.

De werkwijze van de pilot innovatieve psychiatrie wordt nu uitgerold binnen alle 33 basisteams van Jeugdbescherming (regio Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek Waterland) met middelen van het transformatieplan Zorg voor de Jeugd. Er wordt gewerkt aan een uitbreiding van het aantal Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundigen (SPV). Voor de langere termijn is het noodzakelijk om structurele financiering te bewerkstelligen vanuit middelen van de zorgverzekeraars. De gemeenten en de uitvoeringspartijen zullen de komende jaren daar de energie in blijven steken, ook op landelijk niveau met de G4 en VWS. Financiering via zorgverzekeraars is alleen mogelijk bij inzet van GGZ-SPV. Tijdens de pilot zal door GGD en GGZ samen met de gemeente gezocht worden naar wat het beste werkt in de gezinnen. Deze lessen gaan we benutten bij het voornemen deze of een soortgelijke werkwijze ook in te zetten bij de andere Gecertificeerde Instellingen en naar de brede volwassenzorg. Want dit is wat uiteindelijk beoogd wordt: een integrale, systeembrede werkwijze.

Pilot Effectieve Jeugdbescherming

De pilot Effectieve Jeugdbescherming is, evenals de pilot Innovatieve Psychiatrie, onderdeel van het regionale Transformatieplan. Amsterdam-Amstelland is een van de pilots Effectieve Jeugdbescherming die in het kader van het landelijke programma Zorg voor de Jeugd worden georganiseerd. De looptijd van de pilot is naar verwachting van mei tot en met december 2020.

Momenteel duurt het veiligstellen van kinderen in de keten te lang, omdat partijen na elkaar triageren en/of onderzoek doen. Doel van de pilot is sneller, effectiever en duurzaam veiligheid realiseren en perspectief organiseren. In plaats van volgorde te werken, zullen bij de pilot betrokken professionals andere werkwijze ontwikkelen en sneller de juiste interventies inzetten die nodig zijn om de veiligheid te verbeteren en patronen in het gezin te doorbreken. Effectief wordt de schade die kinderen en volwassenen oplopen beperkt en eerder gewerkt aan herstel en traumaverwerking. Samen Doen (lokaal team Amsterdam), Veilig Thuis, Jeugdbescherming regio Amsterdam, Raad voor de Kinderbescherming, Rechtbank, OM, de Blijf Groep en gemeenten in Amsterdam-Amstelland zijn betrokken bij deze pilot. De pilot richt zich op gezinnen met kinderen met een focus op de jeugdbeschermingsketen vanuit het besef dat veiligheid voor kinderen onlosmakelijk is verbonden is met de veiligheid tussen partners/ouder. De resultaten van deze pilot zullen worden benut bij de aanpak van huiselijk geweld in huishoudens zonder kinderen.

Iedere bij de pilot betrokken organisatie levert elk een teamlid met mandaat en een gedragsdeskundige, zij vormen een eigen team met een eigen caseload. Het team experimenteert gedurende een half jaar in de praktijk met 50 gezinnen waar acute en structurele onveiligheid aan de orde is die instromen bij de deelnemende organisaties. Zij krijgen mandaat en ruimte om te experimenteren met verschillende scenario's en werkwijzen vanuit een systeemtheoretisch en interventiekundig perspectief en met veranderkundige begeleiding. Voor de begeleiding van het proces wordt een externe begeleider/deskundige aangesteld.

Nadat de experimenteer fase is afgerond worden werkzame elementen vastgesteld en in de rest van de regio ingerold. Er wordt een regionale leercyclus ingericht en waar mogelijk worden ook gaande de rit al elementen van een nieuwe werkwijze en aanbevelingen direct doorgevoerd binnen de deelnemende organisaties. Met het project worden de volgende resultaten gerealiseerd: een gezamenlijke visie en werkprincipes voor de aanpak jeugdbescherming en veiligheid in gezinnen, op elkaar afgestemde en/of geïntegreerde werkprocessen, een nieuwe werkwijze die gebaseerd is op een netwerkorganisatie, heldere randvoorwaarden en een voorstel voor de wijze van organiseren ervan.

Deze pilot kan (landelijk) de huidige beschermingsketen grondig veranderen en eventueel ook consequenties hebben voor het voortbestaan van instellingen. Consequenties, dilemma's of nieuwe vraagstukken op dit terrein worden besproken in de regionale

stuurgroep Effectieve Jeugdbescherming. Het ministerie van J&V is als stelselverantwoordelijke van de Jeugdbescherming en –reclassering en eindverantwoordelijke voor de Raad voor de Kinderbescherming landelijk sterk betrokken bij deze pilo. Het ministerie financiert een deel van de pilot en heeft zich beschikbaar gesteld om snel uitsluitsel te kunnen geven over (juridische) vraagstukken die voortkomen uit de pilots. Daarmee kan deze pilot daadwerkelijk bijdragen aan een meer effectieve jeugdbescherming.

3.2.3 Versterken samenwerking binnen aanpak ouderenmishandeling

Voor het voorkomen, stoppen en bieden van hulp in het kader van ouderenmishandeling is samenwerking tussen de medische sector (o.a. ziekenhuizen, huisartsen, verpleging & verzorging), de gemeentelijke zorg en welzijnsorganisaties, als ook de instellingen voor langdurige ouderenzorg onontbeerlijk. In 2019 zal deze samenwerking vorm gegeven worden als opmaat voor de regioaanpak 2020-2025.

Op het terrein van financieel misbruik van ouderen zijn ook nog andere samenwerkingspartners nodig: de zakelijke dienstverlening. In Amsterdam, stadsdeel Zuid, is in 2018 het wijkzorgnetwerk versterkt met expertise vanuit private partijen in de zakelijke dienstverlening. Doel hiervan is het voorkomen van financieel misbruik bij ouderen en het sneller inzetten van ondersteuning en hulpverlening om misbruik te stoppen. Er is een netwerk 'financieel veilig ouder worden' waarbij vele partijen betrokken zijn: welzijn, maatschappelijk werk, wijkverpleging, mantelzorgorganisaties, preventiemedewerker Huiselijk Geweld, Gemeente Amsterdam, stadsdeel Zuid, Veilig Thuis, Politie, notarissen, bewindvoerders, advocaten, banken, mentorschap Amsterdam. De ervaringen in stadsdeel Zuid worden in 2019 benut voor de ontwikkeling en uitbreiding van deze samenwerking in de andere delen van Amsterdam en de lokale teams in de andere regiogemeenten. Bijvoorbeeld zoeken we naar aansluiting bij de pilots 'sociale benadering dementie' in Amsterdam (centrum) en in Amstelveen. We bezien gezamenlijk of en welke afspraken tussen de zorg- en private partijen nodig zijn op regionaal niveau. Dat hangt mede af van de afspraken die hierover landelijk worden gemaakt in de zogenaamde 'Brede Alliantie financieel veilig ouder worden'

3.3 Specifieke doelgroepen

De aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling geldt van -10 maanden tot 100 jaar. Soms is daarbij extra aandacht nodig voor specifieke groepen met specifieke problemen. Veilig Thuis heeft de niet-wettelijke opdracht een expertisefunctie voor specifieke geweldsvormen te vervullen en versterkt het lokale veld met de nodige kennis en vaardigheden om specifieke doelgroepen te bereiken en ondersteunen. In 2019 zal deze worden uitgewerkt voor complexe scheiding, seksueel misbruik, ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld en nieuwkomers (vluchtelingen en statushouders).

Aandacht voor nieuwkomers

Vluchtelingen en huwelijksmigranten vormen een risicogroep voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit heeft te maken met (traumatische) ervaringen die ze hebben meegemaakt in hun eigen land en het terecht komen in een land waar ze onbekend zijn met hun rechten en de beschermings- en ondersteuningsmogelijkheden. Ook is er vaak sprake van wantrouwen tegen de overheid (vaak uit angst voor het verliezen van hun verblijfstatus), hetgeen de drempel om hulp te zoeken nog hoger maakt. De specifieke problematiek vraagt ook de nodige kennis en (interculturele) vaardigheden van professionals, zoals de mogelijkheden voor het omzetten van een afgeleid verblijfstatus naar een onafhankelijke verblijfstatus op humanitaire gronden. Het verhogen van de expertise over vluchtelingen en statushouders is een van de speerpunten van Veilig Thuis voor 2019.

Eengerelateerd geweld

In 2018 zijn de melding- en onderzoekstaken van het Meldpunt Eengerelateerd Geweld (Blijf Groep) ondergebracht bij Veilig Thuis, zodat Veilig Thuis hét regionaal meld- en adviespunt is voor alle vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Op het moment zien we dat het aantal eengerelateerd geweld zaken in de keten achterloopt met de afgelopen jaren. Daarom zal in 2019 onderzocht worden wat nodig is om de terugloop van het aantal eengerelateerd geweld zaken in de keten om te keren.

3.4 MDA ++

Voor de gemeenten in Amsterdam-Amstelland zijn in december 2016 uitgangspunten geformuleerd voor een verbeterde en geïntegreerde aanpak van huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld. Deze zogenoemde MDA++ benadering moet leiden

tot een effectiever aanbod van hulp en/of interventies waar bij complexe zaken van geweld in afhankelijkheidsrelaties en hermeldingen van geweld kunnen worden teruggebracht.

In april 2018 is gekozen om het stedelijk Analyseteam (AT), onderdeel van de aanpak van (Overlastgevende) Multiprobleemgezinnen (OMPG), voor de MDA++ in te gaan zetten voor de gezinnen die via de MDA++ aanpak het beste geholpen zouden zijn.

De OMPG-aanpak wordt ingezet bij casussen die ernstig stagneren of (dreigen te) escaleren. De procesmanager neemt niets over van de professional: hij of zij helpt mee de hulp- en/of dienstverlening op alle domeinen rondom het gezin op orde te brengen. Het Stedelijk Analyseteam (AT) met deskundigen uit alle domeinen ondersteunt de professional en de procesmanager. De betrokken procesmanagers vanuit team Jeugd en ACvZ (Actiecentrum Veiligheid en Zorg) zien toe op de kwaliteit van de samenwerking en op het verloop van het proces.

Er is gekozen om gebruik te maken van het AT, omdat het AT de voor de MDA++ belangrijke experts vanuit straf en zorg bevat. Daarbij ligt er een stevig convenant onder het AT hetgeen onderlinge uitwisseling van gegevens mogelijk maakt. Begin 2018 zijn, met het oog op de komst van MDA ++, een aantal voor MDA++ noodzakelijke partners (Reclassering, Blijf Groep en de Waag) al toegevoegd aan het bestaande convenant.

Aan dit convenant doen de regiogemeenten nog niet mee. Om de MDA++ in Amsterdam-Amstelland te realiseren voor de doelgroep 0-100 voor complexe en structureel onveilige zaken zullen er nog een aantal stappen gezet moeten worden. De MDA++ zal gefaseerd worden ingevoerd. In 2019 zal gestart worden met de instroom van gezinnen en vervolgens de huishoudens zonder kinderen. Hiervoor moet nog wel onderzocht worden in hoeverre het bestaande convenant verruimd moet en kan worden zodat tevens huishoudens zonder kinderen of meerderjarige kinderen kunnen instromen. Met de regiogemeenten zal worden besproken welke stappen gezet moeten worden zodat zij op maat – passend bij de lokale situatie en werkwijze – aan kunnen sluiten bij MDA++. Tevens zal er in samenwerking met Veilig Thuis nader uitgewerkt worden hoe – naast complexe en structurele zaken – ook acute zaken een plek krijgen binnen de MDA++.

De aanmeldingen van de casuïstiek voor de MDA++ verlopen via Veilig Thuis. Veilig Thuis en de procesmanagers van het AT zullen middels triage gezamenlijk besluiten of en wanneer een casus opgenomen wordt in de MDA++.

Eind 2018 is gestart met de opzet van de pilot veelplegers Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM)¹, als voorloper van de MDA++. De opbrengsten van de pilot veelplegers huiselijk geweld worden meegenomen in de ontwikkeling van de MDA++ Amsterdam-Amstelland. Er zal bij deze pilot, en later ook bij MDA++, een procesevaluatie worden uitgevoerd door de GGD.

¹ Doel van de pilot veelplegers Huiselijk geweld en kindermishandeling is: Het afstemmen en intensiveren van de inzet van interventiemogelijkheden (beter benutten van bestaande of nieuwe/innovatieve mogelijkheden, wie heeft de beste kaarten, verbeterde samenwerking betrokken ketenpartners) voor de aanpak van de groep veelplegers huiselijk geweld en kindermishandeling (waarvoor de straf- en zorgpartners een lange adem nodig hebben) ter vermindering van herhaald daderschap, het verbeteren van het perspectief van pleger en slachtoffer(s) en veiligheid van (eventueel) betrokken kinderen.

Deze intersectorale en specialistische aanpak vervangt in geen enkel opzicht bestaande samenwerkingsverbanden en gebruikelijke routes rond Huiselijk geweld en kindermishandeling, maar versterkt deze. Er is dan ook de opdracht om zorg te dragen dat de reguliere aanpak rond Huiselijk geweld en kindermishandeling kan leren van de resultaten van de MDA++.

3.5 THV

Er zijn in 2018 in Amsterdam 222 huisverboden opgelegd, waarvan 5 vanuit de route hulpverlening.

De G4 (de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) gaan een onderzoek starten naar de daling van het aantal opgelegde huisverboden.

Het doel van het onderzoek is tweeledig:

- Inzicht krijgen in de oorzaken van de afname van het aantal tijdelijke huisverboden over de jaren 2013 tot met heden.
- Inzicht krijgen in voorwaarden om tot (een toename van) het opleggen van huisverboden te komen.

In het onderzoek zal ook aandacht zijn voor de bredere context waarbinnen het huisverbod als interventie wordt ingezet. Uitgangspunt is dat het huisverbod een instrument is om een doel (stoppen van geweld) te bereiken. In het onderzoek zal daarom ook worden ingegaan op andere interventies die naast of in plaats van huisverbod kunnen worden ingezet. Het onderzoek gaat onder andere over Amsterdam en niet over de regiogemeenten. De regiogemeenten zullen wel worden geïnformeerd over de uitkomsten van het G4-onderzoek. De verwachting is dat de uitkomsten voor het zomerreces 2019 gereed zijn.

In 2018 is in opdracht van de gemeente Amsterdam met alle ketenpartners die betrokken zijn bij het THV proces in Amsterdam een opfrisronde gehouden. In deze opfrisronde is met alle ketenpartners het volledige THV proces doorlopen om te kijken waar verbeteringen mogelijk en/of noodzakelijk zijn. De bevindingen zijn in het najaar van 2018 besproken in de werkgroep THV, waar ook de regiopartners in zitten. Begin 2019 zullen een aantal ketenpartners de voorgestelde verbeterpunten nader uitwerken. Net als in het voorgaande jaar zal doorlopend ingezet worden op een effectieve ketensamenwerking.

3.6 Monitoring en datagestuurd werken

Monitoring van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is een belangrijk onderdeel van een systematische aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. De opzet van een goed monitoringsysteem krijgt daarom steeds meer aandacht. Dat geldt voor de regiogemeenten Amsterdam-Amstelland, maar ook vanuit het Rijk wordt dit gestimuleerd.

Regionaal

De aandacht in 2019 gaat uit naar de verdere inrichting van de Monitor huiselijk geweld en kindermishandeling in het Datawarehouse door de afdeling Data en Services van de gemeente Amsterdam. De in- door- en uitstroomgegevens van kernorganisaties bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling worden hierin samengebracht: Veilig Thuis, JBRA, Blijf Groep, jeugdhulp-aanbieders en wijkteams Amsterdam. Er zal nog worden uitgezocht of de lokale teams uit de regio kunnen worden toegevoegd. Daarmee kunnen de cliëntstromen in een aanzienlijk deel van de betrokken ketenpartners worden gevolgd. Kengetallen als wachttijden, aantallen op- en afschalingen, en herhaalde meldingen bij Veilig Thuis kunnen vanuit de monitor worden afgeleid en - als input voor beleid - met de betrokken organisaties worden besproken.

Aandachtspunten voor 2019 zijn:

- Overstap in de monitor van aantallen aangeboden diensten naar volgen van individuele cliënten / huishoudens.
- In het informatieprotocol 2.0 van de landelijke koepel van Veilig Thuis is de nieuwe wettelijke radar/monitortask ondergebracht. Daarmee wordt het in 2019 ook mogelijk de progressie van het realiseren van veiligheid in kaart te brengen. Dit wordt in 2019 onderzocht, in samenhang met het vorige punt (overstap).
- In kaart brengen van de impact van invoering van de Wet verbeterde Meldcode op 1 januari 2019 voor de organisaties (mogelijke verzwaring in aantallen en ernst problematiek)
- Aandacht voor verdere uitbreiding van de monitoring van clientstromen naar het CSG, de WSG en het Leger des Heils, wijkteams in de Amstelland gemeenten, en de Raad voor de Kinderbescherming
- Verbetering van de registratie door SamenDOEN..
- Opzetten van een monitor bereik en impact preventie-activiteiten Veilig Thuis (in samenwerking met preventie in de stadsdelen en regiogemeenten)

Landelijk

Binnen het onlangs gestarte meerjarenprogramma 'Geweld hoort nergens thuis' wordt door een adviescommissie gewerkt aan een set indicatoren om de realisaties van de ambities van het programma te kunnen volgen:

1. Eerder en beter in beeld,
2. Stoppen en duurzaam oplossen, en
3. Aanvullende aanpakken/activiteiten voor specifieke groepen.

Een voorlopige dataset is in december 2018 door de betrokken minister de Jonge en staatsecretaris Dekker aan de Tweede Kamer gezonden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in indicatoren voor het meten van input / structuur (zoals bereikbaarheid en opleiding), throughput / processen (zoals wachttijden), output (kengetallen over productie) en outcome (veiligheidsresultaten). In 2019 wordt gewerkt aan:

1. De definitieve keuze en uitwerking van de indicatoren en het ontwikkelen van draagvlak.
2. Vaststellen van instrumenten, databronnen en meetwijze. Hierbij wordt aangesloten bij bestaande instrumenten en databronnen beschikbaar waarop aangesloten kan worden (kwantitatieve en kwalitatieve gegevens).
3. Ontwikkeling monitoringstructuur. Hierbij worden partijen gezocht die de monitoringstructuur verder kunnen ontwikkelen, onderhouden en verduurzamen.

Bij de punten 1 tot en met 3 zal door Amsterdam-Amstelland actief aansluiting worden gezocht met de adviescommissie, met het oog op verbinding met het regionale datawarehouse.

CONCEPT

4. Speerpunten Veilig Thuis

Sinds de start in 2015 kent Veilig Thuis een steeds stijgende instroom van meldingen. Ook in 2018 heeft deze lijn zich voortgezet. Ten opzichte van 2017 is het aantal meldingen in 2018 gegroeid met 30%. Dit betekent dat de weg naar Veilig Thuis steeds vaker wordt gevonden. Mogelijke oorzaken zijn een steeds betere toepassing van de Meldcode door professionals en het beter en sneller vinden van Veilig Thuis.

Het jaar 2019 wordt een boeiend jaar voor Veilig Thuis. Vanaf 1 januari 2019 heeft Veilig Thuis namelijk een veranderende opdracht en een veranderende werkwijze.

4.1 Veranderende opdracht

De opdracht van Veilig Thuis verandert door de invoering van de Wet verbeterde Meldcode met ingang van 1 januari 2019. De invoering van de Wet verbeterde Meldcode heeft tot gevolg dat de rol van zowel Veilig Thuis als alle beroepsgroepen die werken met gezinnen en huishoudens, gaat veranderen.

In de Meldcode uit 2013 staan vijf stappen die een beroepskracht doorloopt als hij of zij huiselijk geweld of kindermishandeling vermoedt. Deze stappen blijven na 1 januari 2019 gelijk, met uitzondering van stap 5.

In stap 5 vervalt het onderscheid tussen hulpverleners of melden. De beroepskracht neemt in de nieuwe situatie twee losse besluiten:

1. Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk?
2. Is zelf hulp bieden of organiseren ook (in voldoende mate) mogelijk?

Per 1 januari 2019 is het verplicht om als beroepskracht een afwegingskader te gebruiken in stap 5 van de Meldcode.

Acuut en Structureel

Elke beroepsgroep heeft een eigen afwegingskader opgesteld. De afwegingskaders helpen de beroepskracht om te bepalen of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is. Een melding is altijd noodzakelijk als er vermoedens zijn van acuut of structureel huiselijk geweld of kindermishandeling. De afwegingskaders geven houvast bij de constatering of de problematiek zodanig ernstig is, dat het doen van een melding als een professionele norm wordt beschouwd/noodzakelijk is. De afwegingskaders zijn bedoeld om de ernst van de situatie in te schatten. Het is niet zo dat de beroepskracht zelf vaststelt of er daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling.

De stijgingen in adviezen en meldingen leiden naast meer druk op Veilig Thuis tot meer verzwaring bij de sociale wijkteams en de GI in de gehele regio. Bij een toename van meldingen door gebruik van nieuwe afwegingskaders en door vaker/eerder afschalen door Veilig Thuis kunnen sociale wijkteams de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling qua aantallen en ernst mogelijk nog onvoldoende aan. Als eerste stap wordt gezorgd voor meer intensieve monitoring vanaf januari 2019 van de in-, door- en uitstroom van meldingen.

Melden bij Veilig Thuis wordt bij vermoedens van acute en structurele onveiligheid de professionele norm. Door de verbeterde Meldcode komen signalen en vermoedens van ernstig huiselijk geweld of kindermishandeling eerder en vaker in beeld bij Veilig Thuis. Ook wanneer de professional zelf hulp kan bieden of organiseren.

Met het in werking treden van de Wet verbeterde Meldcode krijgt Veilig Thuis ook een zogenaamde radarfunctie. Als er een vermoeden is van acute of structurele onveiligheid is melden bij Veilig Thuis nodig, omdat Veilig Thuis informatie uit verschillende meldingen kan combineren (radarfunctie) om de veiligheids situatie beter in te schatten. Tevens wordt in de veiligheidsbeoordeling het register Veilig Thuis geraadpleegd. In dit register is zichtbaar of betrokkenen bekend zijn of bekend zijn geweest in een andere Veilig Thuis regio. Dit register is in het eerste kwartaal van 2019 operationeel.

Tot slot verandert de monitorfunctie van Veilig Thuis als gevolg van de invoering van de verbeterde Wet Meldcode. Veilig Thuis zal casuïstiek langduriger en op maat gaan monitoren. Het doel daarvan is dat casuïstiek waar Veilig Thuis bij betrokken is geweest goed in beeld te houden, en de expertise ook na de directe bemoeienis van Veilig thuis beschikbaar te stellen als de casuïstiek daarom vraagt.

4.2 Veranderende werkwijze

Naast de veranderende opdracht verandert ook de werkwijze van Veilig Thuis. De focus komt te liggen op acute onveiligheid en structurele onveiligheid. Alle andere (multi-)problematische leefsituaties zullen terug- of doorgezet gaan worden naar het lokale veld. Bij deze veranderende focus hoort een herdefiniëring van de diensten van Veilig thuis. De diensten zullen worden aangepast, en zullen naast de mogelijkheid om advies te vragen en een melding te doen, een dienst voorwaarde en vervolg en een dienst onderzoek en vervolg kennen. Alle situaties daarbuiten, ook de multi-problematische leefsituaties zonder acuut of structureel geweld, zullen door het lokale veld worden opgepakt waarbij Veilig Thuis altijd in partnerschap haar expertise kan toevoegen.

Daarnaast is er door het landelijk overleg van directeuren/bestuurders van het Landelijk Netwerk Veilig Thuis een nieuw Handelingsprotocol 2.0 vastgesteld. Dit Handelingsprotocol beschrijft de werkwijze zoals die door de 26 Veilig-Thuisorganisaties met ingang van 1 januari 2019 wordt gehanteerd. Binnen de veiligheidsbeoordeling wordt sinds oktober 2018 gewerkt met een triage instrument. Ook dit is onderdeel van het nieuwe Handelingsprotocol.

In 2018 heeft Veilig Thuis zich al voorbereid op de veranderende opdracht en veranderende werkwijze. Ondanks de krappe arbeidsmarkt, is Veilig Thuis in 2018 gegroeid met 16 FTE. Het

werven, aanstellen en inwerken van personeel verloopt gestaag. Voor de meer specialistisch functie zoals die van Vertrouwensarts is het moeizaam om geschikte kandidaten te vinden. Er is veel geïnvesteerd in het in dienst nemen en houden van personeel. Denk aan een uitgebreid inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers, het inzetten van eigen medewerkers als trainer, de zorg voor personeel bij incidenten en calamiteiten.

Vooruitlopend op de veranderende opdracht en de veranderende werkwijze zijn in het laatste kwartaal van 2018 alle medewerkers gestart met trainingen die gericht waren op de veranderende opdracht en de veranderende werkwijze. Deze trainingen lopen nog door in het eerste kwartaal van 2019. Ook de werkprocessen en registratie zijn al aangepast aan de veranderende opdracht en veranderende werkwijze. Aan diverse instanties en ketenpartners heeft Veilig Thuis voorlichting gegeven over de positie in de keten, haar opdracht en werkwijze en over de veranderingen van Veilig Thuis in het licht van de verbeterde Meldcode. Er zijn 114 voorlichtingen gegeven.

Verder terugkijkend op 2018 heeft Veilig Thuis, samen met het OM, de (Zeden)politie en de Gecertificeerde Instellingen, de handreiking strafbare kindermishandeling opgepakt. Deze handleiding wordt ingezet bij samenwerking tussen Veilig Thuis, OM, (Zeden)politie en Gecertificeerde Instellingen in gevallen van melding aan Veilig Thuis waarbij sprake is van (een vermoeden van) strafbare kindermishandeling. In een aantal zaken is in 2018 deze werkwijze toegepast. Daarnaast heeft Veilig Thuis in 2018 met de Jeugdbescherming samenwerkingsafspraken opgesteld. De samenwerkingsafspraken met het lokale veld zijn en worden aangepast in verband met de veranderende werkwijze. Met het lokale veld en de zijn stappen gezet om de samenwerking en aansluiting te verbeteren.

4.3 Speerpunten 2019

Tegen deze achtergrond heeft Veilig Thuis een aantal speerpunten benoemd voor 2019.

Personeel

Het personeel is het kapitaal van de organisatie. Het is van belang dat het personeel gezond, voldoende getraind is en zich in staat voelt zijn werkzaamheden uit te voeren. Het werken in een 24/7 organisatie in combinatie met het voortdurend inschatten van veiligheidsvraagstukken doet een groot appèl op het personeel. Niet zelden hebben we te maken met complexe situaties en niet zelden hebben we te maken met ingrijpende gebeurtenissen die impact hebben op het (geestelijk) welzijn.

De zorg voor het personeel wordt op drie onderdelen vorm gegeven in 2019:

- Scholing
- Zorg en nazorg
- Veiligheid

Eerder en beter in beeld

Door huiselijk geweld en kindermishandeling eerder en beter in beeld te hebben kan eerder worden gehandeld waardoor de duur van het geweld wordt verkort en erger kan worden voorkomen. Door het geweld beter in beeld te hebben weten we beter hoe de betrokkenen het beste kunnen worden geholpen².

We doen dat in 2019 op de volgende wijze:

- Preventie en Voorlichting
- Samenwerking Lokale Veld en Blijf Groep
- Invoering van het Handelingsprotocol (veiligheidsbeoordeling, radarfunctie)
- Samenwerking met de Forensische Geneeskunde (letselsprekuur)

Stoppen en duurzaam oplossen

Om de cirkel van geweld duurzaam te doorbreken is het nodig dat er veiligheid wordt gecreëerd in onveilige situaties. Hiervoor is naast een professionele analyse door Veilig Thuis, een goede afstemming nodig met partijen die –waar nodig onder dwang- (veiligheids)maatregelen kunnen treffen³.

- Spoeddienst (Veilig Thuis, GGZ, LVB)
- Invoering van het nieuwe handelingsprotocol (veiligheidsvoorwaarden, onderzoek en monitoring)
- MDA++ (Multi Disciplinaire Aanpak met diverse partijen zoals Politie, OM, GI, VT, GGZ, Blijf Groep)
- Veiligheid en Zorg Strafbare Kindermishandeling (VT, OM, Politie Raad en GI), THV (VT, politie en Blijf Groep), afstemmingsoverleg (VT, OM, Politie en op afroep Reclassering en GI), aangiftebeleid (VT en politie))
- Samenwerking met de lokale infrastructuur (VT, OKT, Samen Doen en Sociale Wijkteams)

Specifieke doelgroepen

Voor een aantal specifieke doelgroepen met specifieke problemen is om verschillende redenen extra aandacht nodig. Soms is er specifieke expertise nodig over de doelgroep of om problemen eerder en beter in beeld te brengen. Het gaat om groepen die extra kwetsbaar zijn en niet altijd direct te herkennen zijn⁴. We doen dat in 2019 op de volgende wijze.

- Doorontwikkeling van de interne werkgroepen (verhogen expertise, borging werkproces). Binnen Veilig Thuis zijn de volgende werkgroepen actief:
 - Wergroep Complexe Scheiding
 - Wergroep Seksueel Misbruik
 - Wergroep Oudermishandeling
 - Wergroep Eergerelateerd Geweld
 - Wergroep Vluchtelingen en Statushouders
- Interne scholing is gericht op specifieke doelgroepen

² Zie ook het nationaal programma Geweld hoort nergens thuis' van de VNG, VWS en J&V.

³ Zie ook het nationaal programma Geweld hoort nergens thuis' van de VNG, VWS en J&V.

⁴ Zie ook het nationaal programma Geweld hoort nergens thuis' van de VNG, VWS en J&V.

5. Speerpunten Centrum Seksueel Geweld

In 2018 hebben 190 slachtoffers van acuut⁵ seksueel geweld hulp gekregen van het CSG Amsterdam-Amstelland (hierna: CSG). Dit is een toename van 20% in vergelijking met 2017 (160 acute slachtoffers). Het percentage acute slachtoffers dat zich via de frontoffice bij het CSG meldde, is ook toegenomen van 35% in 2017 tot 41% in 2018. Het is aannemelijk dat deze toename verklaard kan worden door de grote bekendheid van het CSG in Amsterdam-Amstelland.

Daarnaast is in 2018 het aantal geregistreerde oproepen naar de frontoffice toegenomen met 22% (328 in 2018 tegenover 269 in 2017).

Naast het aanbod voor acute slachtoffers liep in 2018 de pilot: 'Niet acuut, wel recent' voor slachtoffers die na de acute fase contact opnemen met het CSG. Voor deze groep is overbruggende zorg, totdat zij met traumabehandeling kunnen starten beschikbaar gemaakt. Eind 2018 is deze pilot door de uitvoerende partijen positief geëvalueerd. In totaal hebben in 2018 31 mensen hiervan gebruik gemaakt. Dat is bijna een verviervoudiging ten opzichte van 2017.

Een tweede speerpunt voor 2018 was het organiseren van deskundigheidsbevordering van medisch specialisten. Er is een 2 uur durende klinische les ontwikkeld voor huisartsen, assistenten en triagisten, welke nu 4 keer aan een groep (o.a. via huisartsenpost Amsterdam) gegeven is. Komend jaar zal deze training vaker gegeven worden ook aan huisartsen in opleiding. Een mailing aan alle huisartsen in de regio is in januari 2019 verzonden.

Ook in 2019 zal het CSG doorgaan met het bieden van zo goed mogelijke hulpverlening aan slachtoffers van seksueel geweld. De inzet van het CSG is om deze hulpverlening steeds verder te verbeteren. Voor 2019 heeft het CSG een aantal speerpunten benoemd:

- Het CSG wil de toegankelijkheid voor jongeren, in het bijzonder minderjarigen, verder vergroten. Dit is belangrijk, omdat in de leeftijdscategorie 16 tot en met 23 jaar de grootste groep slachtoffers wordt teruggezien. Uit onderzoek is gebleken dat jongeren tussen de 12 en 24 een 4 keer zo groot risico lopen om een verkrachting mee te maken in vergelijking met andere leeftijdsgroepen. (Factsheet CSG). Het afgelopen jaar is er al een start gemaakt om samen met de doelgroep het communicatiebeleid hier op aan te passen. Er zal verder onderzocht worden welke vervolgacties dit nog vraagt.
- Het aanbod voor juridische ondersteuning zal verder worden uitgebreid. In de periode mei tot oktober 2016 liep er een pilot juridische ondersteuning, welke hierna onderdeel is geworden van het reguliere aanbod. Acute slachtoffers worden wanneer zij overwegen aangifte te doen in contact gebracht met een slachtofferadvocaat of

⁵ Seksueel geweld dat 7 dagen of korter geleden heeft plaatsgevonden. De grens van 7 dagen is belangrijk voor het veilig stellen van sporen. Na 7 dagen is de kans om sporen te vinden heel klein.

Slachtofferhulp Nederland. In 2019 zal dit ook gaan gelden voor slachtoffers uit de niet-acute fase, en slachtoffers die al zeker weten dat zij aangifte willen gaan doen.

- In de tweede helft van 2019 zal een start worden gemaakt met het toetsen of het zorgaanbod voldoende aansluit bij slachtoffers met cultuurspecifieke vragen of cultuurspecifieke zorgbehoeften en of CSG voldoende bekend is binnen migrantengemeenschappen en organisaties die hun ondersteunen.

Als laatste wordt opgemerkt dat in het voorjaar 2019 het evaluatieonderzoek naar het functioneren van het CSG gereed zal zijn. De uitkomsten van dit onderzoek zal input geven voor verdere verbetering van het aanbod in 2019 (en 2020), gebaseerd op ervaringen van zowel cliënten als medewerkers.

CONCEPT

6. Regioprogramma huiselijk geweld en kindermishandeling 2020-2025

Het jaar 2019 is het laatste jaar van de Regio-aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling 2015-2020 van Amsterdam-Amstelland, 'Op weg naar duurzame veiligheid'. Op 1 januari 2020 zal het nieuwe Regioprogramma 2020-2025 van start gaan, met een looptijd tot 1 januari 2025. Dat betekent dat in de eerste helft van 2019 een nieuw regioprogramma wordt ontwikkeld in samenwerking met de gemeenten in de regio en de betrokken partners. De ontwikkeling en aansturing van het Regioprogramma 2020-2025 gebeurt binnen de Gemeenschappelijke Regeling GGD Amsterdam-Amstelland.

Het Regioprogramma 2020-2025 staat niet op zichzelf, het vormt de regionale verbinding en vertaling van landelijke ondersteuningsprogramma's zoals Geweld Hoort Nergens Thuis en Zorg voor de Jeugd, de landelijke agenda Veiligheid Voorop! van de veiligheidspartners, (inter)nationale verdragen zoals het Verdrag van Istanbul, en de ambities van de colleges in de betrokken gemeenten.

Het Verdrag van Istanbul

In het Verdrag van Istanbul staan maatregelen van de Raad van Europa om geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld te voorkomen. Het Verdrag stimuleert landen om de maatregelen ook op kindermishandeling toe te passen. Nederland heeft het Verdrag van Istanbul in november 2016 geratificeerd. Omdat Nederland de verantwoordelijkheden voor de aanpak van huiselijk geweld heeft neergelegd bij gemeenten, moeten deze met het verdrag aan de slag. Het Verdrag van Istanbul zet de rechten van slachtoffers centraal en zorgt voor aandacht voor de meest kwetsbaren. Het verdrag gaat uit van een inclusieve benadering en maakt gendersensitiviteit en culturele sensitiviteit onderdeel van het beleid.

Geweld Hoort Nergens Thuis

Het nationale programma Geweld Hoort Nergens Thuis voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling van het kabinet Rutte III/ minister Hugo de Jonge. Het beoogt een aantal knelpunten op te lossen die al langere tijd bestaan in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. De belangrijkste zijn: nog steeds hoge aantallen slachtoffers, nog steeds hoge recidive / hermeldingen / niet stoppen van geweld, te weinig oog voor kinderen, nog steeds gefragmenteerde zorg, en versnipperde organisatie van wijkteams. Gevolg: intergenerationele cycli van geweld.

Veiligheid Voorop!

Veiligheid Voorop! is de ontwikkelagenda van het landelijke netwerk zorg/straf (justitiepartners en Veilig Thuis). De meerjarige agenda is bedoeld als bijdrage aan de realisatie van Geweld Hoort Nergens Thuis, waarbij samenwerking van straf- en

zorgpartners vereist is.

Programma Zorg Voor de Jeugd (actielijn 5)

Met dit actieprogramma willen minister de Jonge en minister Dekker (Rechtsbescherming) investeren in een betere zorg voor de jeugd; de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Het uitgangspunt is dat het belang van het kind nog meer centraal moet komen te staan in de jeugdhulp. De verbinding met de aanpak huiselijk geweld komt het sterkst bij actielijn 5 naar voren: Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt.

De invoering van deze landelijke actieprogramma's en verdragen gaat samen met een bredere landelijke ontwikkeling, ingezet vanuit de transities in de zorg. Uitvoeringsorganisaties en ook landelijk en gemeentelijk beleid moeten transformeren: zich (her)organiseren rond wat een gezin of cliënt op een bepaald moment vraagt, zo dicht mogelijk op de leefomgeving, met zo min mogelijk wisselingen, stapelingen en specialisten. Tegen deze achtergrond zoeken gemeenten en landelijke organisaties naar wegen voor versimpeling, vermaatschappelijking van zorg en begeleiding, meer expertise en mandaat voor wijkteams, en versterking van basisvoorzieningen. Ook de preventie en aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling maken deel uit van die (her)organisatie.

Verbinding van de diverse actie- en ondersteuningsprogramma's, agenda's en ontwikkelingen is noodzakelijk, en ook mogelijk. Noodzakelijk, omdat alle actiepunten optellen tot een totaal van bijna 250 stuks. Een aanpak die uitgaat van regionale prioriteiten heeft de voorkeur. Noodzakelijk ook, omdat de verbetering van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling niet los gezien kan worden van de doorontwikkeling van het sociaal domein.

Deze verbinding is ook mogelijk, door het nemen van drie beslissingen voor de ontwikkeling, uitvoering en aansturing het Regioprogramma:

- Bestuurlijk: Implementatie van Het Verdrag van Istanbul wordt door de betrokken wethouders in de gemeenten Amsterdam-Amstelland benoemd als een prioriteit.
- Bestuurlijk: De colleges in de gemeenten zorgen voor verbinding tussen de zorg- en veiligheidspartners door het bundelen van een gezamenlijke visie en ambities voor huiselijk geweld en kindermishandeling in één gezamenlijk uitgevoerd Regioprogramma Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.
- Inhoudelijk: verbinding van het Regioprogramma aan de doelstellingen en activiteiten van de agenda's voor doorontwikkeling van het sociaal domein in de gemeenten.

Het Regioprogramma 2020-2025 vormt daarmee de leidraad voor de komende jaren en geeft in grote lijnen weer hoe de verschillende partners, inclusief alle gemeenten in de veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland, hun rol zullen invullen voor de preventie en aanpak van alle vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het regioprogramma zal waar nodig worden vertaald in uitvoeringsplannen per gemeente.

7. Organisatie en financiering

7.1 Organisatie

In de gemeenschappelijke regeling GGD Amsterdam-Amstelland dragen de gemeenten samen zorg voor het vormgeven en uitvoeren van de taken van Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland en voor het uitvoeren van de taken voor het Centrum Seksueel Geweld Amsterdam-Amstelland. Daarnaast hebben de genoemde gemeenten met elkaar afspraken gemaakt over de regioaanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Het Algemeen bestuur fungeert als bestuurlijk platform voor de monitoring van deze afspraken.

Het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling bestaat uit een dagelijks bestuur en een algemeen bestuur.

Het algemeen bestuur bestaat uit de leden:

Wethouder Zorg en Jeugd(zorg)	Gemeente Amsterdam
Wethouder Armoede en Onderwijs	Gemeente Amsterdam
Wethouder (Jeugd) Zorg	Gemeente Aalsmeer
Wethouder Zorg en WMO	Gemeente Amstelveen
Wethouder Welzijn en Zorg	Gemeente Diemen
Wethouder Sociaal Domein en Maatschappelijke Ondersteuning	Gemeente Uithoorn
Burgemeester	Gemeente Ouder-Amstel

Het dagelijks bestuur bestaat uit de leden:

Wethouder Zorg en Jeugd(zorg)	Gemeente Amsterdam
Wethouder (Jeugd) Zorg	Gemeente Aalsmeer
Burgemeester	Gemeente Ouder-Amstel

Voorzitter van zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur is de wethouder Zorg en Jeugd(zorg) van de gemeente Amsterdam. Plaatsvervangend voorzitter is de wethouder Armoede en Onderwijs van de gemeente Amsterdam. De vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur vinden gelijktijdig plaats, tenzij een van de leden daar bezwaar tegen maakt. Bij deze bestuursvergaderingen zijn ook aanwezig de programmadirecteur van Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland, de adjunct directeur publieke gezondheid GGD Amsterdam, de voorzitter van de Stuurgroep Veilig Thuis, de programmamanager Huiselijk geweld en kindermishandeling en de secretaris van de Gemeenschappelijke Regeling.

Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur komen tenminste twee maal per jaar bijeen.

De Stuurgroep Veilig Thuis ondersteunt en adviseert het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur. In de Stuurgroep hebben zitting de directeur van Onderwijs, Jeugd en Zorg van de gemeente Amsterdam, de manager Jeugd en Samenleving van de gemeente Amstelveen (namens de gemeenten Amstelveen en Aalsmeer), de manager van de afdeling Samenleving van de gemeente Diemen (namens de gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel), de programmadirecteur van Veilig Thuis Amsterdam-Amstelland, de adjunct directeur publieke gezondheid GGD Amsterdam, de voorzitter van de Stuurgroep Veilig Thuis, de programmamanager Huiselijk geweld en kindermishandeling en de secretaris van de Gemeenschappelijke Regeling. De vergaderingen van de Stuurgroep worden voorbereid door het projectteam waarin de betrokken beleidsadviseurs van de gemeenten en een teamleider van Veilig Thuis zitten. Daarnaast is er een financieel overleg op ambtelijk niveau waarin de P&C cyclus van de Gemeenschappelijke Regeling wordt voorbereid.

7.2 Financiering

Amsterdam heeft als centrumgemeente de verplichting een aantal voorzieningen voor de hele regio Amsterdam-Amstelland te financieren en krijgt daartoe van het Rijk de geormerkte Decentralisatie Uitkering Vrouwen Opvang⁶. Daarenboven betaalt Amsterdam in overleg met de Amstellandgemeenten voor een aantal niet-verplichte voorzieningen die niet alleen voor Amsterdam maar ook voor de andere regiogemeenten beschikbaar zijn.

Onder de verplichte taken vallen:

- de opvang na huiselijk geweld door Blijf Groep
- de wettelijke taken van Veilig Thuis.

Tot de niet verplichte uitgaven behoren:

- De niet-wettelijke taken van Veilig Thuis (screening tijdelijk huisverboden, algemene preventie en expertisefunctie ouderenmishandeling),
- Enkele ambulante werkzaamheden van de Blijf Groep (Meldpunt eegerelateerd geweld, toegang Aware),
- Steunpunt Seksueel Geweld en Centrum Seksueel Geweld,
- Veilige Haven (hulpverlening voor biculturele LHBT'ers),
- Maatjesprojecten van Regenboog (2 for Trust) en Humanitas voor vrouwen afkomstig uit de opvang,

⁶ Budget vanuit het Rijk bestemd voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

Er is een gemeenschappelijke begroting voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio Amsterdam-Amstelland opgesteld. Het totaalbudget vanuit de DUVO-middelen is voor 2019 €15,4 miljoen: 6,0 miljoen gaat rechtstreeks naar Veilig Thuis en € 7,8 miljoen wordt door Amsterdam uitgegeven aan gezamenlijke voorzieningen ten behoeve van de regio. Van de resterende € 1,6 miljoen gaat € 0,2 miljoen naar de Amstellandgemeenten voor eigen aanwending (preventie, meldcode, hulpverlening) en € 1,4 miljoen wordt door Amsterdam aangewend. Veilig Thuis wordt ook uit Jeugd-middelen van zowel Amsterdam als de Amstellandgemeenten en uit middelen van de GGD gefinancierd. De lokale ambulante hulpverlening en preventie wordt behalve vanuit de DUVO middelen ook gefinancierd vanuit andere gemeentelijke middelen.

CONCEPT